

Anja Jerčič Jakob



Vračanja



SLIKE



Baročna, 2014, jajčna tempera in olje na platnu, 185 x 150 cm





Korak, 2007, jajčna tempera in olje na platnu, 173 x 208 cm (V zbirki UGM.)

Pet velikih platen Anje Jerčič Jakob na pričujoči razstavi razpira vpogled v dragocen slikarski opus, ki sodi v krog najbolj odprte izkušnje slovenske umetnosti in sodobnega slikarstva še posebej. Nekateri umetniki so z opazovanjem in prisluškovanjem naravi naravnali svojo občutljivost v polju visoke in globoke ekološke zavesti in s svojim delom razvili zmožnost natančne umetniške artikulacije. Pri tem niso sami, saj se podobno dogaja v glasbi, tako na področju ljudske kot avtorske glasbe, v poeziji, plesu ... Anja Jerčič Jakob svoj opus gradi na visokih likovnih merilih, podlaga zanj pa sta nedvomno njen izostreni poetski in estetski čut ter občudovanja vredno obvladanje metjeja. Čeprav je njena podoba izrazito sodobna, nadaljuje bogato tradicijo zahodnoevropskega slikarstva tako v formalnem kot ikonografskem pogledu, na kar so opozorili že mnogi kritiki in umetnostni zgodovinarji.

Anja Jerčič Jakob je s svojim delom intenzivno prisotna v kulturnem prostoru od začetka tisočletja, po letu 2000, ko je diplomirala na ljubljanski likovni akademiji. Slikarstvo je študirala v letniku prof. Emerika Bernarda, ki je ljubljansko akademijo oplemenitil s sintezo modernistične ploskovitosti in z občutljivostjo za čutne posebnosti po-



sameznega predmeta ali kraja, od koder ta izvira. Tako je mojstrsko spojil univerzalnost slikarske površine s haptičnim doživetjem istrskih srednjeveških fresk in arhitekture. Anja Jerčič Jakob je šolanje nadaljevala na magistrskem študiju, sprva na grafičnem, nato na slikarskem oddelku. Morda ji je prav delo na grafični plošči pomagalo iz kompleksnih plasti slike izluščiti osrednji motiv kot plosko strukturo, ki je izpostavila distanco med iluzijo slike in realnim prostorom, hkrati pa tudi določila mesto vstopa in pretoka med gledalcem in podobo. Izčiščeno, na videz realistično, a vendarle simbolno podobo na površini, ki s svojo enigmatičnostjo zapelje gledalca v mitski svet slike (razporeženje, ki je tako značilno v delu Metke Krašovec, Anjine mentorice na slikarskem magisteriju), je Anja v svojem delu pripeljala tako daleč, da

podoba ne zapeljuje pogleda, temveč vpeljuje v tukaj in sedaj.

Ploskovitost motiva in globino prostora na sliki je po letu 2003 podkrepila tudi vsebinsko. Na slikarski koloniji v Gaju pri Mariboru je pričela upodabljati travniške rastline in nato urejati herbarij, ki je postal neločljivi del njenega ustvarjanja. Pri slikanju rastlin iz herbarija, ki so po navadi toliko bolj zanimive, kot so v naravi preproste, je ploskovitost hkrati lastnost predmeta in slikarski element, ki na nekaterih slikah bolj, na drugih manj opazno še vedno opravlja funkcijo nekakšne mrežne povrhnjice, ta pa se počasi in vztrajno razkroja v organski motiva samega. Skupaj z motivom je Anja zamenjala tudi slikarsko tehniko: od umetnih akrilov se je leta 2004 vrnila k jajčni temperi, ki jo sprti sama pripravlja v svojem ateljeju.

Skoraj celotni opus od leta 2004 tako zaznamuje neznatna rastlina v njenih številnih podvrstah; navadna, plazeča in črna detelja so zasedle monumentalno mesto na sliki, ki je sicer tradicionalno pripadalo človeški figuri. Anja je šla v izpostavljanju posušene, herbarizirane rastline še dlje. Iz serije slik je na primer sestavila mogočno kompozicijo, ki s svojimi tablami spominja na velika oltarna krila, uporaba črne barve v ozadju pa nam priključuje v spomin konkretno *Isenheimski oltar*, morda najbolj impresivno delo severne visoke renesanse, ki ga je na začetku 16. stoletja naslikal Matthias Grünewald. Asociacije med Anjinim slikarstvom in evropsko krščansko tradicijo je večkrat omenjena. Ne le simbolika detelje, v kateri so kristjani prepoznali troedinost boga, tudi duhovna dimenzija njenih ikoničnih upodobitev, uporaba zlate barve in ne nazadnje



Preživeli fragmenti, 2009, jajčna tempera in olje na platnu, poliptih, posneto v Equrni 2009

Vanitas, 2012, jajčna tempera in olje na platnu, 130 x 85 cm



same kompozicije hitro sprožijo asociacije na severnorenesančno krščansko umetnost. Prehod iz renesanse v barok je kot zorni kot pri interpretaciji Anjinih slik lahko nasploh zanimiv. V šestnajstem stoletju je namreč začela popuščati fascinacija z linearno perspektivo, ki je medtem postala neobhodni element novoveške umetnosti. Protireformacija je v ospredje postavila čutnost in haptično kvaliteto umetnosti. Tudi Anjina priljubljena oblika ovala, ki se leta 2009 pojavi sprva na njenih manjših slikah – kot bi želela v tej obliki združiti in zadržati vse elemente velikih platen – spominja na rešitve, ki so jih pri razlaganju krščanske simbolike razvili zahodnoevropski umetniki baroka in je ostala priljubljena še daleč v rokokojskem in celo klasicističnem obdobju.

V ovalu so Egipčani videli božje oko, v krščanski simboliki pa predstavlja boga očeta. (To lahko še dodatno pojasni, zakaj Vid Lenard njene slike poimenuje alegorije povratnega pogleda.) Simbolika ovala je zaživela v baročni arhitekturi. Francesco Borromini je božjo prisotnost vrisal v tloris kupole božjega hrama. Oblika, ki jo je barok vzljubil, se je udomačila na stropih in stenah cerkva in palač kot okvir slik in ogledal. Na eni od Anjinih fotografij ateljeja visi med čopiči reprodukcija poslikave baročnega stropa cerkve samostana Melk v Avstriji. Apoteozo, ki je najbolj pogosta ikonografska tema baročnih stropov, podpirajo vsi elementi poslikave, ne glede na njihovo mesto in (nebesno) hierarhijo.

Razmerje med delom in celoto, ki ga je barok tako spretno preigral, ima tudi v Anjinem slikarstvu pomembno mesto. Odnos je uglašen tako na simbolni kot na formalni ravni. Napovedujejo ga že slike iz let 2006 in 2007, na katerih se v ozadju začne pojavljati arhitekturni elementi stopnic in okvirjev, ki dramatično napovedujejo stremenje k rasti in prehodu. Temu sledi cela dramaturgija notranjega prostora slike od barve do svetlobe, pri tem pa je detelja vsebinsko mnogo bolj nevtralen element.

Podobno kot na mogočnih baročnih baldahinih se na slikah Anje Jerčič Jakob dotikata zemeljski, merljivi čas in čas večnosti, ali kot je zapisala Nadja Gnamuš: Občutek imamo, da se na teh podobah sestavlja dvojno pojmovanje časa. Na eni strani je to "fizični", minljivi čas bivajočega, ki ga utelešajo haptična občutenost, dostopnost in bližina rastline, na drugi čas, ki teče neodvisno od posamične kratkotrajne eksistence in je vpisan v



Gozd II, 2007, jajčna tempera in olje na platnu, 140 x 200 cm

Brez naslova, 2014, jajčna tempera in olje na platnu, 130 x 85 cm

razgledih in razsežnostih slikovnih prizorišč. Pri Anjinem ustvarjanju je dobro opozoriti tudi na rahlo prikrit humor in ključ naključij, ki ju spretno uporabi pri premoščanju zahtevnih formalnih in vsebinskih izzivov.

Leta 2007 je nastala serija slik z naslovom *Gozd. Prostor*, do tedaj perspektivično odprt, se zagrne kot težka zavesa, kot bi se razblinila iluzija strmega vzpona, na katerega so vodile sicer varne, a v neskončnost izgublajoče se stopnice. Pred gledalcem se zgostijo debela nepretrdnega gozda, ki kot raster barvnih vertikal zapre pogled v globino. Na sliki se odvije ples svetlobe in teme, ki traja, vse dokler ne začnejo prevladovati topli toni, ki zmeščajo kontraste in pomirijo nasprotja. Slikarka občutljivo sledi gibanju barve na platnu, upošteva smer njenega polzenja, strukturo, moč pigmenta ... S kombinacijo oljne in tempera tehnike doseže vizualno in taktilno razgibanost tekstur. Barvni nanosi, ki v mnogih plasteh sledijo drug drugemu, ustvarjajo mehko povrhnjico, na kateri zaživi organska skorja, ožarjena s svetlobnimi prameni in porasla z mahom in lišaji. Na slehernem drevesu se ponovi podobna slikarska zgodba: odpira se nov mikrokozmos plasti in oblik, v katerega vstopajo najbolj radovedni in občutljivi opazovalci. Materialna substanca debela skoraj ni vidna, zdi se, da je gozd mehka, globoka preproga, skozi katero diha narava.

Ko se v gozdu naselijo barve, se iz njega izluščijo posamezna drevesa. Prej nepregleden gozd, ki bi mu težko določili kraj in mesto rastišča, postaja vse bolj oseben. V ospredje slike iztopi gorska bukev s svojim utrujenim, stoletnim deblom, varuhinja nekega drugega časa in zapuščenih kmetij pod Poreznom.

Jure Jakob pričuje o njih v pesmi *Ptič, ki ga ni* iz zbirke *Zapuščeni kraji*:

*Če se obrneš, stoji gozd pred tabo, kakor da bi  
kdo odprl vrata zapuščene hiše,  
kot da se je tisti, ki jo je zapustil,  
naslonil na podboj, in te poklical.*

Na vprašanje, kako obvarovati ta mogočna bitja, vajena viharjev hudih zim, odgovarjata umetnika v prepletu dveh občutljivosti.

V trenutku, ko se umetnik čuti poklicanega, svetel sončni žarek posveti v gozd in ga povsem razsvetli. Apoteoza drevesa in portala, narave in kulture je klic človeka k človeku. Tako nas je nagovoril že France Prešern in dvignil slovensko kulturo nad viharjev jeznih mrzle domačije.



Zapuščeni kraji I, 2013, jajčna tempera in olje na platnu, 195 x 130 cm





Zapuščeni kraji III, 2013, jajčna tempera in olje na platnu, 130 x 195 cm

**Mag. Anja Jerčič Jakob, akad. slik.**

Naslov: Hribernikova ulica 16, 1000 Ljubljana.

Tel.: 00 386 (0)31 596 120

E-mail: anja.jercic@gmail.com

[www.anjajercic.si](http://www.anjajercic.si)

**Življenjepis**

Anja Jerčič Jakob se je rodila leta 1975, v Slovenj Gradcu. Leta 2000 je diplomirala na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Na isti akademiji je končala magistrski študij grafike (2004) in slikarstva (2007). Leta 2002 se je včlanila v Zvezo društev slovenskih likovnih ustvarjalcev. Od leta 2006 je samozaposlena na področju kulture. Leta 2011 je prejela Priznanje za pomembna umetniška dela na področju slikarstva, ki ga podeljuje Univerza v Ljubljani, leta 2012 po docenturo na področju slikarstva. Ustvarja na področjih slikarstva in grafike.

**Nagrade, štipendije**

2008

Ministrstvo za kulturo RS, Delovna štipendija za leto 2008.

2006

4. bienale slik malega formata Ljutomer 2006, 1. nagrada, strokovna žirija: dr. Jure Mikuž, Robert Inhof, Nataša Smolič.

2004

Nagrada Akademije za likovno umetnost za leto 2004.

2002 – 2004

Republiški zavod za zaposlovanje RS, Zoisova štipendija za nadarjene študente, Ljubljana.

2000 – 2002

Ministrstvo za kulturo RS, Štipendija in sofinanciranje magistrskega študija na ALU, Ljubljana.

1995 – 1999

Republiški zavod za zaposlovanje RS, Zoisova štipendija za nadarjene študente, Ljubljana.

1999

Festival Klemenčičevi dnevi in Društvo slovenskih pisateljev, natečaj za izvirno lutkovno igro, 1. nagrada.

10. slikarska kolonija diplomantov ALU v Velenju, 2. nagrada, strokovna žirija: Iztok Premrov, Damir Globočnik, Milena Koren-Božiček.

20. ex-tempore Premogovnika Velenje, Častna diploma za najboljšo likovno delo avtorja iz Šaleške doline.

1998

19. ex-tempore Premogovnika Velenje, 3. nagrada.

1997

18. ex-tempore Premogovnika Velenje, 2. nagrada.

**Zastopanost v javnih zbirkah:**

Galerija Božidar Jakac, Kostanjevica na Krki (grafika),

Centar za grafička i vizuelna istraživanja, Akademija likovnih umetnosti Beograd, Srbija (grafika),

Umetnostna galerija Maribor,

Umetniška zbirka Nove Ljubljanske banke, Ljubljana,

Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije,

Slovenski kulturni center Korotan, Dunaj, Avstrija,

Galerija Ante Trstenjak, Ljutomer,

Likovna zbirka Riko, Ribnica,

Umetniška zbirka Gorenja d.d., Velenje,

Umetniška zbirka Factor banke, Ljubljana,

Galerija Velenje,

Umetniška zbirka Nove Kreditne banke Maribor,

Javni gospodarski zavod Protokolarne storitve Slovenije, Brdo pri Kranju.

Na prejšnji strani:

Zapuščeni kraji II, 2013, jajčna tempera in olje na platnu, 195 x 130 cm

Okno, 2014, jajčna tempera in olje na platnu, 220 x 135 cm



Sodelovala je na več kot šetdesetih skupinskih razstavah

### **Izbor samostojnih razstav**

2014

Razstavišče Gorenje, Velenje: Anja Jerčič Jakob, *Slike*

Slovenski kulturni center Korotan, Dunaj: *Dihanje, slikarstvo Anje Jerčič Jakob*

Savinov likovni salon Žalec: Anja Jerčič Jakob, Milojka Drobne, *Srečanja v panoptikumu čustev*

2013

Galerija Imago Sloveniae, Ljubljana: *Drevesa*

2012

Muzej Velenje, Velenjski grad, Velenje: *Kuriozum*

2011

Bežigrajska galerija 1, Ljubljana: *Rokovanja*

2010

Galerija Krško, Cerkev Sv. Duha, Krško: *Anja Jerčič, Rokovanja*

Galerija Simulaker, Novo mesto: *Anja Jerčič, Soočenje*

2009

Galerija Equrna, Ljubljana: *Florilegij*

2008

Galerija Krka, Novo mesto: *Anja Jerčič, slike*

2007

Ljubljanski grad, Peterokotni stolp, Ljubljana: *Gozdovi*

Mestna galerija Nova Gorica: *Slike 2006 / 2007*

2006

Galerie l'Arbre de Vie, Château de Blacons, Francija: Anja Jerčič, *Peinture contemporaine Slovene*.

Umetnostna galerija Maribor, Razstavni salon Rotovž: *Anja Jerčič, Slike 2003 – 2005*

2005

Galerija Zapor, Koper

2004

Galerija Equrna, Ljubljana: *Slike*

2003

Galerija Dvorni trg, Ljubljana: *Grafike*.

Galerija Kos, Ljubljana: *Grafike*.

2002

Galerija likovnih umetnosti Slovenj Gradec: *Med telesnim*

2001

Galerija sodobne umetnosti Celje / Likovni salon: *Slike, grafike*

Razstavišče Hladilnica (Pekarna Maribor): *Barvno – bizarno*.

2000

Galerija Kulturnega centra Ivan Napotnik, Velenje.

Umetnostna galerija Maribor, razstavni salon Rotovž: Presek, Projekt »Start«.

1999

Razstavišče Barbara, Premogovnik Velenje.

### **KUD Sestava**

Galerija Srečišče

Hostel Celica

Metelkova 8

Urednica in kustosinja razstave: Vesna Krmelj

Besedilo: Vesna Krmelj

Vsebinski pregled: Žiga Okorn, Barbara Murovec in Janko Rožič

Jezikovni pregled: Barbara Korun

Oblikovanje in prelom: Žiga Okorn

Fotografije: Boris Gabršček, Matija Pavlovec, Anja Jerčič Jakob

Naklada: 100 izvodov

Ljubljana, september 2014



GALERIJA SREČIŠČE HOSTEL CELICA, LJUBLJANA, 23. 9. – 16. 10. 2014

---



Mestna občina  
Ljubljana